

Als wij eerlijk zijn...

Wij willen allemaal hetzelfde!

Pleidooi voor HET NIEUWE NEDERLAND

Uiteindelijk...

Als het erop
aankomt...

Het Nieuwe NL

hete herfst 2020

Inhoudsopgave

Nieuw perspectief? Dat kan alleen samen!

A. De stand van het land, hoe zijn wij er aan toe

1. Speelbal blijven of de regie nemen
2. Van aanpakken deelproblemen naar een integrale aanpak
3. Wij willen allemaal hetzelfde, maar hoe kunnen wij ons werkelijk verbinden
4. Wat willen wij dan precies
5. Korte termijn handelen vraagt om een agenda voor de lange termijn
6. Vertrouwen als uitgangspunt
7. Van control naar vertrouwen
8. Van “jij-bakken” naar “wij-bakken”
9. De wijk, de buurt, het dorp: een belangrijke sleutel
10. Trots op NL
11. Wat heeft Corona ons opgeleverd, laten wij er vooral ons voordeel mee doen
12. Grenzen aan de groei

B. Waar wij ons zorgen over maken

C. Hoe zijn wij op dit punt gekomen

D. Wat er voor nodig is in “De Politiek”

E. Hoe kunnen we het ‘voor elkaar’ krijgen

Tweede Kamerverkiezingen die écht ergens over gaan

Wat is dan de basis voor het Nieuwe NL ‘12-punten-programma’?

Wij willen allemaal hetzelfde!

Pleidooi voor HET NIEUWE NEDERLAND

Een betere samenleving vraagt betere samenwerking

Wij in NL en de wereld staan voor grote uitdagingen. Wanneer wij die met succes willen aanpakken, dan hebben wij meer **verbinding en gezamenlijkheid** nodig. Dan werken wij beter samen waardoor onze aanpak effectiever wordt. Wij kunnen het ons niet veroorloven tijd te verspillen aan geruzie en gedoe. Uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde; laten we daar dan samen aan werken.

Naast meer gezamenlijkheid is het ook nodig dat we doelgerichter werken aan onze ontwikkeling.

Een **gezamenlijke doelstelling** daarin geeft richting en verbindt.

In deze oproep een korte route naar verbeterde samenwerking.

Werk ook mee aan de volgende, verbeterde versie van NL en stem op Het Nieuwe NL!

NIEUW PERSPECTIEF?

DAT KAN ALLEEN SAMEN!

Het jaar 2020 is een jaar dat wij ons nog lang zullen herinneren. Als eerste vanwege de coronacrisis. Maar misschien en hopelijk ook vanwege de duw in de goede richting die deze crisis ons heeft gegeven. Voordat corona wereldwijd zijn impact kreeg, was er natuurlijk al wel iets aan de hand. Steeds duidelijker werd al dat wij “niet in een tijdperk van verandering leefden, maar in een verandering van tijdperk” (Jan Rotmans). Vooral veranderkundigen spraken al van een “transitie”.

Wat was er dan precies al aan de hand? Vooral getriggerd door de aanhoudende berichten over de opwarming van de aarde en de dreiging die ervan uit gaat maakte veel mensen bezorgd over de toekomst. Beelden van smeltende ijskappen en de daaraan gekoppelde zeespiegelstijging, leken eerder onvoorstelbaar maar zetten zich nu vast in ons brein en in onze buik. Veel mensen voorzagen nu dat wij voor het eerst in de moderne tijd geen vooruitzicht op vooruitgang meer hadden; dat onze kinderen het niet automatisch beter zouden krijgen dan wij. Anderen, die er een optimistischer toekomstbeeld op na hielden werd soms verweten dat zij de kop in het zand staken en de ogen sloten voor het naderend onheil. Toenemende globalisering en de op negativiteit gerichte (sociale) media hielpen hier ook niet bij, wij gingen ieder probleem op de wereld delen en polarisatie werd zelfs een verdienmodel. Kortom, wij praatten elkaar én onszelf de put in terwijl het volgens sommigen objectief gesproken de laatste decennia alleen maar beter was geworden in NL én de wereld.

En toen kwam het virus dat wij Corona noemden. Dat zette onze wereld op z'n kop. Ongekende consequenties en maatregelen volgden, zowel medisch, economisch als gedragsmatig. Die zorgden er op hun beurt weer voor dat er bij velen een wens naar voren kwam om deze crisis aan te grijpen om veranderingen door te voeren. Want ook deze crisis kwam immers niet zomaar uit de lucht vallen.

Maar wij keren langzaam terug naar waar wij gebleven waren. Namelijk in een wereld die letterlijk én figuurlijk steeds warmer wordt en waarin het ons nog niet goed lukt voor voldoende afkoeling te zorgen. Toch is dat de opdracht die wij hebben, ervoor zorgen dat onze vooruitgang de wereld niet zo verhit dat er geen weg terug meer is.

Dit is een grote en ingewikkelde verantwoordelijkheid die wereldwijd opgepakt moet worden. Als NL hebben wij ook een verantwoordelijkheid hierin. Weliswaar zijn wij een “kleine speler op de wereldmarkt”, maar wel één die impact heeft (gehad) en weer kan hebben, als wij dat willen. Hoe kunnen wij zorgen voor zo'n trendbreuk in de geschiedenis van onze Lage Landen? Op zoek naar perspectief dat ons verbindt!

A. DE STAND VAN HET LAND

HOE ZIJN WIJ ER AAN TOE?

“Wat hebben wij een geluk dat wij in Nederland wonen, een van de rijkste landen ter wereld. Wat mogen wij blij zijn met onze regering en een premier als Mark Rutte.” Veelgehoorde uitspraken de laatste tijd. En ja, Nederland scoort in bijna alle internationale lijstjes hoog als het gaat om welvaart en zelfs geluksgevoel (recent nog eens benadrukt door Peter Hein van Mulligen in zijn “Met ons gaat het nog altijd goed”). Wij hebben op veel terreinen succes en al veel bereikt.

Trouwens, niet alleen met Nederland maar met de hele wereld gaat het steeds beter, tenminste als wij het hebben over welvaart en veiligheid. Natuurlijk zijn er veel actuele vraagstukken waar wij ons zorgen over (kunnen) maken, maar niet eerder in de recente geschiedenis werden er minder oorlogen en conflicten uitgevochten en was er minder armoede en honger in onze wereld. Wij realiseren ons en ervaren dat vaak niet als zodanig, maar objectief bekeken gaat het ons beter dan ooit.

Toch is er een aantal kanttekeningen te plaatsen bij dit positieve verhaal:

- Door de groei van de wereldbevolking en de welvaartstoename is het gebruik van de fossiele hulpbronnen de laatste decennia spectaculair gegroeid. Daarmee vormen wij een ernstige en niet eerder vertoonde bedreiging voor het leefklimaat op aarde. Door globalisering en digitalisering zijn wij inmiddels meer verbonden dan ooit. Dat biedt zowel ongekende mogelijkheden als bedreigingen. De verschillen in “health & wealth” zijn wereldwijd nog altijd groot.
 - *Hoe kunnen wij als NL onze kennis gericht inzetten zodat wij serieuze stappen zetten in de verduurzaming van ons land. En hoe kunnen wij deze kennis “exporteren” naar andere landen?*
- Niet iedereen profiteert gelijkelijk mee van de stijgende welvaart en het geluksgevoel in NL en internationaal (voedselbanken, schuldenproblematiek, verschil in levensverwachting, etc.).
 - *Hoe kunnen wij bereiken dat wél iedereen die in NL woont meeprofiteert?*
 - *Hoe kunnen wij mensen van buiten NL laten meeprofiteren van onze welvaart en kennis?*
- Keuzes die wij de afgelopen decennia hebben gemaakt, vaak als gevolg van internationale ontwikkelingen knabbelen aan de fundamenten van onze open maatschappij en vormen een bedreiging voor wat wij hebben bereikt. Het is niet vanzelfsprekend dat wij dat vasthouden. Dat vraagt om meer dan het passief volgen van de ontwikkelingen, dat vraagt om regie en initiatief.
 - *Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat wij ons als NL verder ontwikkelen en meer regie nemen over onze toekomst?*

1. Speelbal blijven of de regie nemen?

een nieuwe positieve “feedbackloop”!

Tot nu toe lukt het ons slecht ons los te maken van de details, van de ad-hoc-zaken die direct vragen om een antwoord of een oplossing. Wij zitten gevangen in ons eigen poldermodel met zijn effectieve belangenvertegenwoordiging (werkgeversverenigingen, vakbonden, actiegroepen, etc.) en de gefragmenteerde politieke verhoudingen. Onze politieke horizon is doorgaans maar een paar jaar weg, waardoor de langere termijn niet goed aan bod komt. Al langere tijd redeneren wij de nadelen hiervan weg door ons systeem te vergelijken met de politieke systemen van andere landen: “dan is ons model zo gek nog niet”. Maar steeds vaker lopen wij vast in de details en levert het ‘vleesch noch visch-compromissen’ op, waardoor wij niet de benodigde stappen zetten en uiteindelijk iedereen ontevreden is. Dit suboptimale proces levert naast tijdverlies en frustratie ook een slecht imago op voor land en politiek. Hoog tijd voor een gezamenlijke “positieve feedbackloop”. Maar hoe doen we dat?

2. Van aanpakken deelproblemen naar een integrale aanpak

het ‘ahmas-syndroom’?

Zonder dat wij een gezamenlijk beeld voor ogen hadden van wat voor land wij wilden zijn, hebben wij toch veel met elkaar bereikt de laatste decennia. In absolute zin zijn wij vooral welvarender geworden in deze periode. Deze welvaartsgroei kwam tot stand ondanks het gebrek aan een integrale, meerjarige

visie op onze toekomst. Dat heeft geleid tot een lappendeken aan deeloplossingen voor veel deelonderwerpen. De vraagstukken die wij nu “op ons bordje hebben liggen” krijgen we niet meer opgelost met deze aanpak. Wij beginnen vast te lopen in die ad-hoc aanpak. De vraagstukken van vandaag vragen een fundamentele, integrale en daarmee duurzamere aanpak.

Een integrale aanpak is ook nodig omdat de verschillende thema's elkaar beïnvloeden. Een “kort-door-de-bocht voorbeeld”: Als er te weinig woningen op de markt beschikbaar zijn, dan stijgen de prijzen van woningen, krijgen meer mensen te maken met betalingsachterstanden, neemt het aantal echtscheidingen toe waardoor leerlingen voor meer overlast zorgen in de klas en huisartsen meer Ritalin gaan voorschrijven.

Wij zijn bang geworden voor het ‘Alles-hangt-met-alles-samen-syndroom’ (ahmas), dat is de angst die wij hebben dat als wij alles in zijn onderlinge samenhang bekijken, de aanpak zo ingewikkeld wordt dat wij er niet meer uitkomen. Dat wij dan helemaal met lege handen staan, helemaal geen daadkracht meer tonen. Die angst is begrijpelijk en pleit voor ons omdat wij graag willen ‘leveren’. Om toch resultaat te halen zetten we onze oogkleppen op en gaan enthousiast aan de slag met een goede deeloplossing. Maar vaak worden we dan toch aan het eind van de rit geconfronteerd met waar het fout gaat in de samenhang.

Hoe komt het dat het vaak zo slecht lukt een samenhangende aanpak te maken? Een belangrijke oorzaak daarvoor is dat wij niet beschikken over een bovenliggende doelstelling en een gemeenschappelijk kader die structuur bieden aan de verschillende deelonderwerpen. Kort-door-de-bocht-voorbeeld 2: Als we niet als bovenliggende doelstelling hebben afgesproken dat niemand in NL meer dan een x-percentag van zijn maandinkomen aan woonlasten kwijt mag zijn, dan zijn woningcorporaties niet in staat zich te weren tegen verhuurdersheffingen waardoor zij deze kosten verhalen op hun huurders die vervolgens weer betalingsproblemen krijgen, etc.

3. Wij willen allemaal hetzelfde! *maar hoe verbinden wij ons in een integrale aanpak?*

“Zoveel mensen, zoveel meningen”, zeggen we vaak. Maar is het echt zo dat iedereen weer wat anders wil en dat we dus nooit tot een gezamenlijke mening komen? Uit onderzoek door het Sociaal Cultureel Planbureau (“Denkend aan Nederland, 2019) blijkt er verrassend veel overeenstemming te zijn in wat Nederlanders wensen voor ons land en de wereld. Eigenlijk willen we allemaal hetzelfde. Niemand is tégen de aarde, niemand is vóór armoede of vóór kanker en niemand is vóór seks met minderjarigen, nou ja bijna niemand dan. Misschien moeten we dus eens beginnen met te benoemen wat ons verbindt, waar we het over eens zijn, dan komen we al een heel eind.

Uit veel verschillende richtingen wordt ook al langere tijd gevraagd om duidelijkheid over ons perspectief, geef ons alsjeblieft **perspectief en kaders**, dan kunnen we daar mee aan de slag (zie bijvoorbeeld Shell als “fossiele energieboer”, Bouwend Nederland, de landbouworganisaties). Hoe kunnen wij dit perspectief creëren?

Al 140 jaar geleden stelde de Franse filosoof Ernest Renan “dat een natie zijn identiteit niet ontleent aan ras, godsdienst of geografische ligging, maar aan de collectieve wil om samen te zijn. Voor Renan is een natie een gevoelsgemeenschap. Datzelfde gedeelde gevoel van lotsverbondenheid speelt tot op de dag van vandaag een rol in het denken over de betekenis van nationale identiteit. Francis Fukuyama bijvoorbeeld geeft in zijn meest recente boek getiteld Identity (2018) een aantal redenen waarom een inclusief gevoel van nationale identiteit van groot belang is voor het functioneren van een moderne democratische en pluriforme samenleving. Volgens Fukuyama is nationale identiteit belangrijk voor de kwaliteit van de overheid en de democratie, heeft een gedeeld gevoel van nationale identiteit een positief effect op zowel de economie als het functioneren van de democratie.”

Een gezamenlijke doelstelling geeft vorm aan deze nationale identiteit. Het gaat dan niet meer echt om wie wij nu zijn als wel om wie wij willen worden. Dat geeft pas richting aan ons (gezamenlijke) handelen!

4. Wat willen wij dan precies?

waar hebben wij het dan over?

Rapportage van SCP Burgerperspectieven 2020/2: “Als mensen open gevraagd wordt naar hun wensen voor de toekomst van NL en de weg daarheen, dan is ‘samen’ het sleutelwoord. Bovenaan de verlanglijst staat een samenleving met gemeenschapszin en verdraagzaamheid, waarin mensen naar elkaar omkijken en respectvol met elkaar omgaan. Dat is niet nieuw, maar anders is nu wel dat mensen in de corona-crisis hebben gezien dat het anders kan (ze zien voorbeelden van hulpvaardigheid en eensgezindheid), en ontlenen daar de hoop aan dat mensen samen, overheid én burgers, de goede weg kunnen inslaan. Andere veelgenoemde wensen voor de toekomst zijn een beter klimaat, een herkenbaar NL en afwezigheid van armoede en grote verschillen.

Uit discussies over vier toekomstscenario's blijkt er brede steun te zijn voor een sterkere gerichtheid op meer nationaal welzijn in plaats van meer welvaart. De rol van de overheid roept weinig discussie op. Een sterke overheid kan nodig zijn, vinden wij. Wij zijn minder duidelijk over hoe wij ons als NL moeten verhouden in het internationale krachtenveld.

5. Korte termijn handelen vraagt om een agenda voor de lange termijn

het V-woord...

In ons politieke systeem met zijn 4-jaars cyclus richten wij ons vooral op de relatief korte termijn. Veel van de grote vraagstukken die wij hebben op te lossen zijn echter lange-termijn vraagstukken. Denk hierbij aan de stikstofproblematiek en de energietransitie, de landbouw, de kwaliteit van ons voedsel en onze voeding, de tekorten op de huizenmarkt, etc. Deze vraagstukken die vragen om een langetermijnaanpak kunnen niet zonder een visie op de lange termijn. Dan gaat het over waar willen wij met NL naar toe, wat willen wij voor land zijn? En het mooie is, dat zagen we hierboven al bij de Franse filosoof Renan, die het belang van de nationale identiteit beschreef, dat als we een gezamenlijke doelstelling voor de lange termijn hebben we daar niet alleen richting voor onze vraagstukken aan kunnen ontlenen, maar we er ook nog samen sterker van worden. Wat wil je nog meer?

Dat betekent wel dat we in ons politieke stelsel en in de keuzes die we hierin maken beter onderscheid moeten maken in de korte en de lange termijn. De gezamenlijke doelstelling voor de lange termijn moet centraal staan in onze besluitvorming en ons handelen. Alle actuele thema's en discussies worden gevoed met het gezamenlijke doel dat wij op langere termijn voor ogen hebben (zie “De Basis voor Het Nieuwe NL” onder F.).

6. Vertrouwen als uitgangspunt

maar geen gekke Henkie!

Wij kunnen het best uit gaan van een hoopvol mensbeeld, van de kracht van positiviteit en vertrouwen. Niet omdat dat de makkelijkste weg is, maar omdat dat het meest productief is. Steeds weer blijkt dat ruimte en vertrouwen geven aan mensen meer oplevert dan wantrouwen, regels en controle. Dat is niet voor niets ook een belangrijk uitgangspunt van de vrije markt. Ruimte geven aan mensen om initiatief te kunnen nemen. Dat vertrouwen hebben en geven werkt is in talloze voorbeelden beschreven door Rutger Bregman in “De meeste mensen deugen”: “een positief, hoopvol mensbeeld wordt sterker als je er ook werkelijk in gelooft én naar handelt. Mensen zijn geneigd het positieve, sociale gedrag te vertonen in plaats van het negatieve. Hoe meer wij dat gedrag stimuleren, hoe sterker het wordt.” Zie ook de uitgangspunten van de positieve psychologie die wij steeds meer omarmen (Maslow en Rogers, later Seligman en Csikszentmihalyi).

Tegelijkertijd weten we dat mensen “groepsdieren” zijn en daarmee erg geneigd om anderen te volgen, in goed én minder goed gedrag. Niet iedereen maakt altijd vanzelf de goede keuze(s). Daar

moeten we elkaar een handje mee helpen. Evenzogoed als we nu in staat zijn elkaar te verleiden tot het consumeren van te zout, te vet en te zoet eten, kunnen we elkaar stimuleren meer fruit en groente te eten, meer te bewegen en meer naar elkaar om te kijken.

Vertrouwen geven betekent niet dat wij de ogen sluiten voor de bedreigingen en mogelijke ondermijning van dit uitgangspunt. Wij kennen immers ook onze beperkingen.

7. Van control naar vertrouwen

een extra Bevrijdingsdag?

“Wij leven in een vrij land”, zeggen wij vaak, vooral om aan te geven dat je in NL je eigen keuzes kunt maken en je je niet voor hoeft te laten schrijven wat je moet doen. Maar dat is maar tot op zekere hoogte waar. De laatste jaren hebben wij onze vrijheid laten inperken door regels, protocollen, managementsystemen, camera’s en microfoons, persoonlijke beschermingsmiddelen, registratiesystemen, etc. etc. Natuurlijk, regels hebben wij nodig. Altijd fijn dat iedereen op de snelweg rechts rijdt, nou ja bijna iedereen. Maar wij moeten ons realiseren dat inperkingen positieve kanten hebben, maar meestal ook negatieve bijeffecten hebben. Het is van belang dat wij blijven kijken naar wat het doel van een maatregel is en welke middelen dan passend zijn. De kerntaak in de verpleegzorg bijvoorbeeld is zorg leveren aan bewoners en niet de registratie van de geleverde zorg. Toch besteden we daar relatief veel tijd aan, omdat wij hebben gemerkt dat registratie van de geleverde zorg informatie oplevert die wij weer kunnen gebruiken om de zorg te verbeteren. Maar ja, als de professional 40 % van de tijd bezig is met registreren, dan blijft er wel erg weinig tijd over voor de daadwerkelijke zorg. Kortom, doel en de middelen zijn niet in verhouding. Vaak zijn het ook niet de professionals op de werkvloer zelf die de uitkomsten van de registratie beoordelen en “verbetervoorstellen” doen. Dat zijn “medewerkers met een zekere afstand tot de werkvloer”: managers, beleidsmedewerkers, medewerkers verzekeringsbedrijven, etc. Zou het niet mooi zijn wanneer de specialistische artsen, de fysiotherapeuten, de verpleegkundigen, de thuiszorgmedewerkers weer zelf verbeteringen in hun werk kunnen aanbrengen?

De reden waarom wij dit allemaal zijn gaan doen is omdat wij in control willen zijn, willen voorkómen dat dingen verkeerd gaan. Dat is op zich niet verkeerd, zelfs logisch. Maar wij zijn daarmee ook banger geworden om fouten te maken en daar op aangesproken te worden, misschien zelfs juridisch op aangesproken te worden. Ook dat willen wij voorkomen. Wij durven dan ons nek helemaal niet meer uit te steken, dat leidt dan weer tot passiviteit en niet nemen van verantwoordelijkheid. Dat lijkt een belangrijke oorzaak te zijn van het grote verschil in kwaliteit tussen verschillende zorginstellingen.

Maar, het is natuurlijk een illusie dat wij alles kunnen controleren, in de hand kunnen hebben. Evidence-based, geprotocolleerde zorg bieden is geen garantie voor de beste kwaliteit.

Het is belangrijk dat wij de professionals in organisaties weer het vertrouwen en daarmee de ruimte geven de goede dingen te doen, wij kinderen in het onderwijs weer de ruimte geven om te ontdekken en te spelen in plaats van hen in “competentiesysteemmallen” te gieten, wij bijstandsccliënten weer de ruimte geven om hun leven zelf vorm te geven, wij wetenschappers weer de ruimte geven om zonder belangenverstremgeling onderzoek te doen, etc.

Het is ook belangrijk dat wij als NL ons onafhankelijker opstellen ten opzichte van de grote technologische platforms. Wij doen er goed aan onze eigen tech-infrastructuur zo te organiseren dat wij daarop blindelings kunnen vertrouwen.

8. Van jij-bakken naar wij-bakken

heel Holland bakt?

Onder andere door de sterke individualisering zijn wij erg gericht geraakt op de maakbaarheid van ons eigen leven: “zelfmanagement, als je iets wilt, kun je het ook bereiken”. Succes en een lang, rijk leven kun je leren. Maar in de praktijk zien wij vaak wat anders. Als individu ben je namelijk vaak ook afhankelijk van anderen voor je persoonlijke welzijn. Als je iedere dag voldoende beweegt en altijd gezonde voeding eet, maar je hebt toevallig de pech in Noord-Brabant te wonen in de buurt van een

te grote geitenstal, dan kun je alsnog ziek worden. Of als je de pech hebt dat je spijsverteringssysteem is verstoord door teveel antibiotica, dan kun je zomaar ernstig overgewicht krijgen. En dat komt dan niet door teveel ijs en hamburgers eten. En soms ook blijkt de vol-is-vol-prikkel bij mensen zo verstoord dat zij wel kunnen blijven eten met als gevolg dat zij bijna letterlijk dichtgroeien. Da's wel een heel individuele opvatting van persoonlijke groei [sic]. Dan kunnen wij toch niet volhouden dat je dat maar zelf moet oplossen. Dat lukt je in je eentje niet. Daar heb je als individu hulp bij nodig. En hebben **wij samen** voor nodig om de oorzaken hiervan te voorkomen.

De samen(!)leving is veel meer dan alleen een verzameling individuen met hun eigen leven. Iedere ik doet natuurlijk zijn best de goede keuzes te maken en wil graag gelukkig en gezond zijn. Maar het maakt wel verschil waar je wiegje was, of dat in Amsterdam Buitenveldert was of in Haarlem-Noord of in Scheveningen of in de Poptahof in Delft. Of je in een gezin bent opgegroeid waar structuur en aandacht was of dat je als kind je eigen boontjes moest doppen. Of je ouders een vervolgopleiding hebben kunnen doen of niet. Kortom, het gaat niet vanzelf met iedereen goed, als je maar je best doet. Als wij iedereen gunnen dat het goed gaat, dan moeten wij daar samen aan werken, daar komt de samenleving om de hoek kijken.

Het is beter als wij niet langer met de beschuldigende vinger wijzen naar mensen met overgewicht, naar rookverslaafden, recidiverende (ex-) gedetineerden, mensen zonder (betaald) werk, ouders die niet goed voor hun kinderen zorgen, maar ook bedrijven die teveel afval produceren, boeren die teveel stikstof "opboeren" en de grond uitputten, mensen die te vaak het vliegtuig pakken, grootwinkelbedrijven die teveel plastic gebruiken, mensen die in te grote auto's rijden. Beter is als wij ons ten eerste afvragen hoe deze problemen (zijn) ontstaan en ten tweede wat wij samen kunnen verzinnen om ze op te lossen. Dat vraagt bereidheid om achter de problemen te kijken in plaats van ze louter te veroordelen. Relschoppers bijvoorbeeld hersenlozen noemen, lucht misschien wel op, maar is niet behulpzaam bij het voorkomen van het niet gewenste gedrag.

Het is van belang dat wij ook erkennen dat niet iedereen bij geboorte dezelfde verstandelijke vermogens heeft meegekregen, NL telt naar schatting 1,1 miljoen licht verstandelijk beperkten (LVB-ers, onderzoek SCP 2019). Dit is 6,4 % van ons (één op 15). Het is belangrijk dat wij ons realiseren dat deze buurtgenoten soms dus ander gedrag kunnen vertonen dan voor hen zelf én voor ons wenselijk is. Hen dat gedrag verwijten is niet productief, er is dan meer hulp en soms correctie nodig. Dat werkt ook weer beter wanneer er nabijheid is van zorg en corrigerende capaciteit.

Hoe kunnen wij er voor zorgen dat **wij/samen** weer sterker wordt?

9. De wijk, de buurt, het dorp: een belangrijke sleutel

it takes a village to...

Samenleven, waar doen we dat? Voor ieder individu begint dat in het gezin, in de familie. Maar iedereen woont ook in een buurt, in een wijk of een dorp. De laatste decennia, ook weer onder invloed van de individualisering en de ontzuiling, zijn wij een beetje verleerd om samen te leven, om contact en interesse te hebben, naar elkaar om te kijken, je gezamenlijk verantwoordelijk te voelen voor je buurt en elkaar te helpen. Op sommige plaatsen is "het" gelukkig nooit weggeweest of ontstaat het (weer) spontaan. Maar wij hebben er meer van nodig om "onze basis weer op orde te krijgen".

Er gaat altijd een schok door NL als er een bericht in de media verschijnt over een buurtbewoner die pas na weken dood achter de voordeur wordt gevonden. Een vitale wijk is -soms dus letterlijk- van levensbelang. Waar mensen naar elkaar omkijken, wordt eerder gesignaleerd dat iemand problemen heeft, worden problemen gezamenlijk opgelost, voelen mensen zich verantwoordelijker voor de directe leefomgeving, kortom ontstaat een vitalere omgeving waar mensen beter tot hun recht komen. Naar het Afrikaanse gezegde "It takes a village to raise a child". In beleidstermen hebben wij het dan over "sociale cohesie".

Omdat wij niet altijd meer weten hoe het moet en omdat niet iedereen het even goed kan, is er ondersteuning nodig om te zorgen dat de vitale wijk werkt. We kunnen de wijkwerking versterken door er vitale functies aan toe te voegen. Denk aan een wijkhuis, wijkzorg, wijkagent, wijkopbouwwerkers, politie/justitie/mediation/sociale advocatuur, etc. Een belangrijk doel van deze voorzieningen is het laagdrempelig en nabij bieden van benodigde zorg en eventuele correctie om “erger te voorkomen” (preventie). Een ander belangrijk doel van versterking van de wijk is de onderlinge verbinding in de wijk te versterken. Bij erger voorkomen kun je denken aan preventie begin levensloop 1-18 jarigen, ontmoedigen roken, aanpak overgewicht, eet- en beweegpatroon, voorkomen alcoholmisbruik en ondersteunen mensen met een laag economische status (WRR 2020). Investeren in erger voorkomen bespaart veel duurdere ingrepen wanneer je zaken op hun beloop laat, zoals wij dat nu meer gewend zijn.

In de wijk komen de doelstellingen die wij als NL hebben tot uiting. Als wij bijvoorbeeld preventie als belangrijke doelstelling hebben in de gezondheidszorg, dan werken wij in de wijk aan gezonde(re) voeding en meer bewegen en beginnen daar al mee op jonge leeftijd. Maar ook de grenzen aan de gezondheidszorg geven wij in de eigen leefomgeving vorm door bijvoorbeeld levensverlengend handelen niet altijd en alleen als uitgangspunt te nemen.

10. Trots op Nederland

waarom ook niet?

Eerder onderkenden we het belang van een gezamenlijke doelstelling waar je je mee kunt verbinden en aan bij kunt dragen. Gezonde trots op ons land kan dan ook gebaseerd zijn op waar wij gezamenlijk naar toe werken én bereiken en bij voorkeur niet op wat wij in het verleden hebben bereikt. Uiteraard sluiten wij onze ogen niet voor de positieve en negatieve sporen die het verleden in ons heeft achtergelaten, maar het is het werken aan onze gezamenlijke toekomst die ons de energie geeft om eigenbelang en eigenrichting opzij te zetten voor het grotere geheel. Zie ook de slogan “Alleen samen krijgen wij corona onder controle”! In veel debatten die wij voeren is er veel **wederzijds** onbegrip, discussie tussen “good guys en de bad guys”. Deze zoektocht naar de schuldvraag is niet echt productief. Het verleden kunnen wij niet veranderen, de toekomst wel. Laten wij daar onze energie voor gebruiken, maar dan wel op basis van “vrijheid, gelijkheid en broederschap”, om die maar weer eens te gebruiken.

Zoals je als individu de plicht hebt bij te dragen aan het grotere geheel, hebben wij dat als NL ook. De rijkdom en de positie die wij in eeuwen hebben opgebouwd schept verplichtingen naar de wereld om ons heen. Wij delen daarom onze kennis en welvaart met de rest van de wereld. Dat doen geeft een trots gevoel dat ons weer sterker maakt.

11. Wat heeft “Corona” ons opgeleverd?

laten wij er vooral ons voordeel mee doen!

De coronacrisis heeft ons veel geleerd. Het heeft ons weer bewust gemaakt van onze kwetsbaarheid als mens én als maatschappij. Dat wat wij opgebouwd hebben, kan zo maar weer weg zijn. Wij hebben ook ervaren dat wij -als het nodig is- snel kunnen schakelen én dat wij vraagstukken alleen sámen kunnen oplossen.

Wat levert “Corona” op waar wij ons voordeel mee kunnen doen:

- wij hebben weer scherper in beeld waar het echt om gaat in het leven
- er is weer meer waardering voor de beroepen waar het om welzijn en ontwikkeling gaat en wij zien het belang van investeringen hierin
- de vragen die wij al hadden bij hoe wij ons recent ontwikkelden, werden nog eens extra benadrukt; een crisis treft zwakkeren eerder en harder dan mensen met een sterkere positie, maar ook zwakke plekken in het systeem komen aan de oppervlakte
- wij kunnen als het nodig is onorthodoxe maatregelen nemen; bijvoorbeeld thuiswerken waardoor het fileprobleem acuut oploste

- wij kunnen traditionele scheidslijnen opzij zetten
- wij zien dat gezamenlijke inspanning verbinding en verbondenheid oplevert
- wij luisteren weer beter naar de deskundigen, die het weliswaar niet altijd eens zijn met elkaar, maar begrijpen dat dat hoort bij de zoektocht naar de gemene deler
- wij beseffen weer hoeveel kennis we hebben, maar misschien belangrijker dat we heel veel (nog) niet weten, maar zijn ons ook weer bewuster geworden van het belang van eerlijke informatie in relatie tot desinformatie
- wij kunnen trots zijn op ons land, zeker in vergelijking met veel andere landen
- wij vertrouwen onze instituties, dit is nu het sterkst sinds 2008, ook het vertrouwen in de regering is sterk toegenomen, daar kunnen wij van profiteren (zie Sociaal Cultureel Planbureau Burgerperspectieven 2020/2)

12. Grenzen aan de groei

is groei vanzelfsprekend?

Wij spreken veel over het schadelijke effect van ons voortdurende streven naar groei. Daar wordt vaak vooral de economische groei mee bedoeld die als consequentie heeft dat wij steeds meer ruimte en grondstoffen nodig hebben waardoor wij de wereld uitputten. Maar dat is een beperkte uitleg van het op zich positieve begrip van groei. Ieder mens streeft naar groei en ook voor groepen mensen is groei een belangrijke drijfveer. Maar anders dan een louter kwantitatieve, economische groei is er ook een kwalitatieve groei mogelijk. Eén die juist een bijdrage levert aan de aarde en hoe wij daarop samenleven met een op voortleven gebaseerde eerlijk gedeelde welvaart. En dus niet een groei die alleen op vermeerdering van kapitaal is gericht. Investeren in die groei kan een geweldige impuls krijgen als we alleen al ons spaargeld en onze pensioenpotten hiervoor inzetten. Dus investeren in bedrijven die groen en duurzaam opereren, bij voorkeur dragen bedrijven als Shell en Unilever hieraan bij met de door hen opgebouwde expertise. Wij moeten toch ook een beetje snel impact organiseren. Maar wij moeten het ook hebben over groei als universeel fenomeen. Wij hebben groei lange tijd gezien als een niet te beïnvloeden fenomeen, iets waar je alleen maar op kunt reageren door je aan te passen aan deze groei. Denk daarbij aan de groei van het aantal verkeersbewegingen die wij maken met de auto, de trein of het vliegtuig. Als oplossing daarvoor leggen wij meer wegen aan, produceren langere treinen en leggen grotere vliegvelden aan. Of de groei van de (wereld)bevolking. Wij bouwen grotere steden met steeds hogere flats en produceren meer voedsel met steeds efficiëntere productie met meer bestrijdingsmiddelen en grotere landbouwmachines. Maar ook de groei van de snelheid van ons internet. Die vraagt grotere datacenters die steeds meer energie verbruiken en steeds meer zendmasten. En dan als laatste voorbeeld de groei van onze land- en tuinbouwexport. Deze levert veel werkgelegenheid en groei van ons inkomen op, maar ook de totale uitbuiting van dieren en een groot mestoverschot en een hoge uitstoot van fijnstof.

Voor al deze vormen van groei geldt dat zij voor de korte termijn een kwalitatieve verbetering in zich dragen waar wij natuurlijk baat bij hebben. Maar er is ook altijd een kwantitatieve én kwalitatieve keerzijde op de langere termijn. Minder reistijd is fijn, maar steeds minder groene omgeving en meer uitlaatgassen niet. Een snellere internetverbinding is fijn, maar de toename in de CO₂-uitstoot helpt ons niet. En steeds betere groenten kweken is prachtig, maar een landschap met een bodem overhouden waar alle diversiteit uit verdwenen is, breekt ons op.

Bij het opstellen van onze langetermijn agenda moeten wij ons dus uitspreken over gewenste en mogelijke groei en grenzen stellen.

B. WAAR WIJ ONS ZORGEN OVER MAKEN

Tot op heden waren wij over het algemeen tevreden over wat we hebben bereikt. Maar wij hebben gezien dat wij daar een aantal forse kanttekeningen bij kunnen maken. Dat het ook vanzelf goed blijft gaan of nog beter wordt, daar geloven wij steeds minder in. Wat zijn dan de grote vraagstukken die

wij nu moeten aanpakken? Dat hangt natuurlijk af van wie je deze vraag stelt, iedereen heeft zo zijn of haar eigen prioriteitenlijstje. De algemene vraagstukken die veel worden genoemd in willekeurige volgorde:

- de klimaatverandering, de opwarming van de aarde, de droogte, het gebrek aan diversiteit in de natuur, de stijgende zeespiegel, de uitstoot van CO₂, stikstof, fijnstof, etc.
- de toenemende personeelstekorten in onder andere het onderwijs, in de zorg, in specialistische beroepen gecombineerd met te weinig waardering voor het werk, de vergrijzing van de bevolking, de kwaliteit van ons werk
- de groei van de (wereld)bevolking, de migratie, veranderende bevolkingssamenstelling, tekort aan woonruimte en voedsel
- de armoede in NL
- de polarisatie in ons land en in de wereld in combinatie met de rol die de (sociale) media daarin spelen
- de snel toegenomen macht van de grote (tech-)bedrijven en aandeelhouders in relatie tot de macht van de burger en de overheid
- hoe de wereld zich ontwikkelt, het gebrek aan (een positief) toekomstperspectief, grensoverschrijdende wereldmachten
- de toenemende invloed van de georganiseerde criminaliteit en de mogelijke ondermijning van onze rechtsstaat

Zie in de bijlage een uitgebreidere lijst van vraagstukken.

C. HOE ZIJN WIJ OP DIT PUNT GEKOMEN

Welke ontwikkelingen hebben eraan bijgedragen dat wij staan waar wij staan? Veel denkers in NL duiden onderstaande ontwikkelingen in de afgelopen decennia als belangrijke factoren:

- de traditionele zuilen in NL verloren in de tweede helft van de 20ste eeuw steeds meer hun bindende werking
- gelijk met deze ontzuiling vond een sterke individualisering plaats
- “de val van de muur” bevestigde nog eens het failliet van de geleide planeconomie in het toenmalige Oostblok, het kapitalistische systeem zagen wij toch als de beste weg, in de Angelsaksische landen leidde dat tot een sterke neoliberale beweging, sterker dan in NL, maar toch hebben wij ook veel geprivatiseerd en gedereguleerd, de vrije markt en zijn aandeelhouders heeft daardoor veel macht verworven met een sterke cumulatie van vermogen als gevolg
- als gevolg van het (vrije) marktdenken ontwikkelde zich ook de overtuiging dat de overheid als bedrijf gemanaged moest worden, vanwege efficiency werd er meer bezuinigd op de overheid en kon de overheid steeds minder goed zijn rol nemen
- er heeft nog maar heel recent een stormachtige ontwikkeling plaatsgevonden van technologie, Internet en sociale media waardoor ook de globalisering een enorme “boost” heeft gekregen
- er vonden de afgelopen jaren grote verschuivingen plaats in de geopolitieke verhoudingen, sterke hang naar protectionisme enerzijds en expansiedrift anderzijds bij onder andere de grote mogendheden
- NL als handelsland past zich al eeuwen aan aan zijn economische omgeving in plaats van het voortouw te nemen in eigen beleid, zie de economische afhankelijkheid van Duitsland bijvoorbeeld
- en natuurlijk, misschien wel de belangrijkste ontwikkeling van de afgelopen decennia, de toegenomen rijkdom in grote delen van de wereld, waardoor een steeds groter beslag werd gelegd op de bronnen van de aarde en de gevolgen van de opwarming van de aarde steeds merkbaarder werden.

D. WAT ER VOOR NODIG IS IN “DE POLITIEK”

Om de vragen die wij vandaag op ons bord hebben liggen te kunnen beantwoorden is er dus meer integraliteit én meer snelheid en daadkracht nodig dan wij gewend waren. Om te voorkomen dat wij verzanden in de ad-hoc details, is het nodig dat wij een integrale visie hebben voor de langere termijn. Tot nu toe zijn wij steeds uitgegaan van een focus voor 4 jaar, gewoonlijk een kabinetsperiode. Dat heeft jarenlang behoorlijk gefunctioneerd, maar nu is dat niet toereikend meer. Er is meer consensus nodig over de lange termijn-aanpak. Je ziet nu bijvoorbeeld dat we vastlopen in de kortetermijn maatregelen bij de omschakeling van onze landbouw in relatie tot het stikstofbeleid.

Gelukkig willen we allemaal hetzelfde. Het moet dan toch mogelijk zijn een gezamenlijke visie te formuleren op het NL van pakweg 2050? Dat vraagt van alle politieke partijen dat zij het hogere belang dienen van “Het Nieuwe NL”. Een land dat ertoe doet en waar iedereen ertoe doet! Zou het niet mooi zijn wanneer we de politiek weer de status kunnen geven die het verdient? Waarbij de politiek en de overheid inspireren, verbinden en richting geven. Want de politiek en de overheid, dat zijn we immers zelf.

Vertrouwen in onze democratische rechtsorde en onze politiek als uitgangspunt

We kunnen niet zonder geloof en vertrouwen in een goede uitkomst, dat we in staat zijn een nieuwe weg in te slaan. En, zoals we eerder zagen, kunnen wij niet zonder een gezamenlijke inzet om resultaten te boeken.

Wat ook helpt is dat wij ons vertrouwen uitspreken in ons politieke systeem, daar wordt het sterker van. Door te vertrouwen op de goede bedoelingen van onze politici, onze volksvertegenwoordigers. Door erop te vertrouwen dat ook zij het lange termijn belang voor ogen hebben. Uiteraard kunnen wij van mening verschillen over welke maatregelen wij het beste kunnen nemen. Dat is niet erg, “er zijn meer wegen die naar Rome leiden”. Als wij het tenminste maar eens zijn over waar wij willen uitkomen.

Dit betekent wel dat wij in de politiek meer bereidheid moeten hebben om “er samen uit te komen met elkaar” in plaats van elkaar te bestrijden om electorale winst om daarmee op termijn meer zetels en meer macht te bemachtigen. Met “Het Nieuwe NL” willen wij de politieke partijen helpen dit voor elkaar te krijgen.

E. HOE KUNNEN WE HET ‘VOOR ELKAAR’ KRIJGEN?

Zoveel vanzelfsprekende verbeteringen liggen op de plank te wachten tot wij ze oppakken. Verbetervoorstellen worden niet vanzelf de nieuwe werkelijkheid, helaas. Dat frustriert, zorgt voor besluiteloosheid en blokkeert verbeteringen. Daar hebben wij helemaal geen tijd voor, hadden wij al eerder geconstateerd. Dat moeten we dus anders gaan doen.

Daarom zijn de komende Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 echt belangrijk. Veel mensen zeggen dat ook al tegen elkaar: “dit worden echt andere verkiezingen”. Tijd om dat ook gezamenlijk waar te maken. Veranderingen vinden niet plaats door ze alleen uit te spreken en op te schrijven, daarvoor is actie nodig. Hoe willen wij dat met “Het Nieuwe NL” gaan aanpakken?

Tweede Kamerverkiezingen die écht ergens over gaan *de basis voor Het Nieuwe NL*

De aanstaande Tweede Kamerverkiezingen bieden ons een kans als nooit tevoren om de verandering te versnellen. “Het Nieuwe NL” neemt deel aan deze verkiezingen, niet als de 13de politieke partij, maar als een onafhankelijke beweging met ‘slechts’ twee uitgangspunten:

1. het helpen realiseren van regeringsbeleid waarbij de lange termijn leidend is
2. het helpen realiseren van een langetermijn visie: “De basis voor Het Nieuwe NL”

Dit alles met als doel om onze volksvertegenwoordigers in Tweede Kamer en kabinet te helpen de goede keuzes te maken voor de lange termijn. Ze ook te helpen om los te komen van de korte termijn belangen van al die partijen en groeperingen die - heel begrijpelijk- voor hun eigen belangen opkomen. “Het Nieuwe NL” streeft bij de verkiezingen naar een beperkte hoeveelheid kamerzetels (2 à 3). Wij denken met dit aantal onze rol goed te kunnen nemen. Wanneer wij met de verkiezingen meer kamerzetels krijgen, dan zetten wij deze zetels in voor die politieke partijen die het dichtst blijven bij de “De basis voor Het Nieuwe NL”.

Wij pretenderen niet van alle mogelijke thema’s verstand te hebben, maar vertrouwen op deskundigen van adviesorganen, bedrijfsleven, overheid, universiteiten, etc.

Daarom vooral: ga stemmen op 17 maart 2021

iedere stem is er één

Al vele jaren hebben wij bij de Tweede Kamer verkiezingen een opkomstpercentage van rond de 80 %. Als wij zeggen dat de verkiezingen deze keer echt ergens over gaan, laten wij dan allemáál gaan stemmen. Breng je stem uit op die politicus die je vertrouwt, waar je je goed bij voelt. Maar stem op “Het Nieuwe NL” als je ook vindt dat het nu vooral belangrijk is dat wij zoveel mogelijk gezamenlijkheid realiseren in de aanpak van de vraagstukken die wij moeten oplossen. En dat wij dat alleen kunnen doen met een heldere visie op de toekomst.

Wat is dan “De basis voor Het Nieuwe NL” 12 punten?

“Pays-Bas: douze points”

1. We erkennen dat het verantwoord voortbestaan van de mens op aarde niet vanzelfsprekend is en dat we invloed hebben op de kwaliteit van het voortbestaan voor mens, dier en natuur.
2. We erkennen het belang van een democratische rechtsorde en investeren in de uitgangspunten, het onderhoud en de verdere ontwikkeling daarvan.
3. We stellen een langetermijnvisie/-doelstelling op die de leidraad vormt voor de duurzame doorontwikkeling van NL; deze leidraad biedt een kader voor aanpak op landelijk niveau tot op wijkniveau.
4. We werken aan een eerlijke maatschappij waarin iedereen gestimuleerd wordt naar vermogen bij te dragen; we erkennen het belang van ruimte geven aan het individu en groepen mensen, omdat we vertrouwen op de doorgaans positieve uitwerking hiervan; armoede wordt in enkele jaren opgelost; bij voortschrijdende technologisering en automatisering wordt iedere inwoner voldoende inkomen geboden.
5. We erkennen onze bevoorrechte positie als NL en nemen verantwoordelijkheid voor de ondersteuning (naar vermogen) van minder bevoorrechte mensen/landen.
6. We gaan uit van een positief mens- en wereldbeeld, maar begrijpen dat daar niet automatisch uit volgt dat we altijd de goede dingen doen; toch investeren we in contact en samenwerking omdat dat leidt tot betere resultaten dan polarisering en protectionisme.
7. We beseffen dat de wereld groter is dan NL alleen, we werken onder andere samen met EU, NAVO en VN en laten ons handelen bepalen door met open vizier in contact te blijven en naar gezamenlijkheid te streven.
8. We erkennen het belang van initiatief en ondernemerschap en creëren zoveel mogelijk ruimte voor de markt van vraag en aanbod; eerlijke en duurzame handel én bijdragen (contributie/belasting) aan de maatschappij zijn voorwaarden; noodzakelijke maatregelen in het belang van de veiligheid worden direct genomen (hoger belang); we stimuleren burgers zich te organiseren in bijvoorbeeld coöperaties.
9. We erkennen het belang van een sterke overheid die de langetermijn doelstelling bewaakt en - zowel fysieke als virtuele- bescherming/veiligheid biedt aan al haar burgers.

10. We erkennen het belang van kennis en wetenschap, we gebruiken deze kennis ook voor onze langetermijn doelstelling; we investeren daarom in onderwijs- en kennisinstituten; we delen onze kennis internationaal.
11. We erkennen het belang van zien en gezien worden in de directe leefomgeving, in het dorp, de buurt of de wijk en investeren juist daar in zorg-, contact- en samenwerkingsnetwerken; de kwaliteit van de gezondheid is een belangrijk thema (met name gezondheidspreventie).
12. We erkennen het belang van opvoeding en onderwijs voor onze toekomst en investeren daarin, we streven ernaar de wereld voor onze kinderen beter achter te laten dan deze nu is.